

Levende Namen Lochem

Jaarverslag 2023

Voorwoord

In 2011 heeft Stichting Levende Namen haar 1^e gedachtenisbijeenkomst, geïnspireerd op het concept 'Allerzielen Alom' van beeldend kunstenaar Ida van der Lee, op de Nieuwe Begraafplaats te Lochem gehouden. Nabestaanden kunnen door middel van zo'n twintig verschillende kunstvormen en rituelen langs een bijzondere rondgang van zo'n 1000 meter op deze mooie begraafplaats hun overledenen opnieuw of op een andere wijze een dierbare plek in hun leven en hart geven. Op deze manier draagt de Stichting Levende Namen bij op persoonlijk niveau maar ook aan de Lochemse samenleving in haar geheel.

Onderstaand doen wij u in het kort verslag van de op de laatste zondag van oktober georganiseerde gedachtenisbijeenkomst alsmede van de gedichtenwandeling die in november en december op de Nieuwe Begraafplaats van Lochem kon worden gelopen.

Ook volgt nog een toelichting op de organisatie die daarvoor nodig was.

Het jaar 2023

Op zondagavond 29 oktober 2023 is voor de elfde keer de gedachtenisbijeenkomst van Levende Namen georganiseerd op de Nieuwe Begraafplaats te Lochem. Tijdens het wandelen van een met veel brandende fakkels verlichte route van ruim 1.000 meter langs diverse kunstvormen en rouw-rituelen – ondersteund met muziek, zang, vuur en licht – konden de bezoekers op een eigen manier hun overleden dierbaren herdenken en herinneren. Dit jaar is ook aandacht besteed aan de Oekraïense gemeenschap; de in de gemeente Lochem als gevolg van de oorlog met Rusland verblijvende Oekraïense ontheemden hebben vooral zelf invulling gegeven aan het opstellen van een gedenkplek. Op onze website stond specifiek voor deze mensen te lezen wat Levende Namen inhoudt.

Voor de vierde keer kon in de maanden november en december van dit jaar ook weer een route worden gelopen over de begraafplaats waarlangs een 19-tal passende en troostvolle gedichten op groot formaat stonden opgesteld.

De ideevorming en het naderhand uitwerken hiervan met inbegrip van het vastleggen en contracteren van professionele kunstenaars en ritueelbegeleiders én het selecteren van gedichten hebben ook in dit jaar veel tijd en energie gevraagd van de werkgroep Kunst binnen onze stichting. Niettemin is het gelukt en daar waren we met ons allen zeer verheugd over.

Een extra woord van dank

komt toe aan onze subsidiegevers, sponsors, donateurs, gulle gevers van de vrije gift bij de uitgang dan wel spontaan via de bank, maar ook aan al onze vrijwilligers. Zonder hen waren de gedachtenisbijeenkomst en de gedichtenwandeling niet mogelijk geweest!

De gedachtenisbijeenkomst

Na veel voorbereidingen brak op zondag 29 oktober 2023 om 17:00 uur het moment van de bijeenkomst aan. De begraafplaats zag er weer schitterend en bijzonder sfeervol uit met brandende fakkels, vuurschalen en grote kaarsen. Vooruitlopend op de gedichtenwandeling waren deze avond ook een 6-tal gedichten op prachtige wijze goed leesbaar aangelicht.

De weersvoorspellingen zagen er niet best uit; rond 16:45 uur trok een hevige bui over, gelukkig was die van korte duur. Rond 18:30 uur trok de hemel open en verlichtte de maan voor de rest van de avond met zijn feeëriek schijnsel door de bomen heen de begraafplaats als een geweldig cadeau.

Bij de ingang werden de bezoekers persoonlijk begroet en welkom geheten; een flyer met informatie werd uitgereikt alsmede, voor wie dat wilde, een tasje met een LED-lampje erin.

De route startte door richting de 'rotonde' te lopen waar een 3-tal grote kaarsen waren opgesteld.

Fakkels fungeerden langs de gehele route als markering.

Halverwege boog de route rechtsaf richting de kinderbegraafplaats. Bij het kindermemorial, dat in het verslagjaar onder begeleiding van Yvette Huitema en Jeanette van der Meij vooral voor en met naasten van overleden kinderen in het kindertombhofje is gerealiseerd, konden kinderen en volwassenen een sterretje branden voor elke dierbare 'ster' aan de hemel.

Vervolgens leidde de route daadwerkelijk naar de 'rotonde' waar stemmige gezangen ten gehore werden gebracht door een 3-tal koren (het R.K. Kerkkoor, de Vocal Group Eigenwijs en de Vocal Group Maat 5).

De route vervolgde naar de kunstvorm van de poppenspeelster. Een verlichte 'engel' ging met wie dat wilde met omfloerste stem een ingetogen gesprek aan over vragen veelal rondom sterven en alleen achterblijven.

Bij de kunstvorm "Wens naar boven schrijven" die gesitueerd was op de open plek bij de RK-afdeling van de begraafplaats werden bezoekers uitgenodigd op mooie papierstroken wensen te schrijven. Wensen van jou naar je dierbare overledene en van de overledene naar jou. De laatste wens nam de schrijver/schrijfster hiervan mee naar huis, de eerste wens aan de dierbare werd later op de avond ritueel aan het vuur toevertrouwd.

In de stilte van het schuurtje op de begraafplaats las Akke Brouwer met haar warme stem prachtige verhalen voor uit 'Schaduwkind' van P.F. Thomése. Onderwijl of tussendoor begeleid door Cedric Cornelissen op zijn gitaar. De bezoekers konden hier zittend op een bankje van genieten en helemaal in het verhaal worden opgenomen.

Iets verderop was een "Waslijn vol verhalen" opgezet; bezoekers konden aan de waslijn witte kleding ophangen nadat zij met een viltstift hier een naam of iets anders, wat goed paste bij de dierbare, hadden opgeschreven. Vele bezoekers maakten van deze gelegenheid gebruik.

Een prachtig gedekte tafel met kaarsen maar ook met lege stoelen beeldden de afwezigheid uit van dierbaren. Bezoekers konden een favoriet recept van hun dierbare opschrijven en op de tafel op een bord of in een schaal leggen.

Bij het volgende ritueel kwamen de bezoekers bij de tent met "Namen Zingen". Aan de zangeressen Josée van der Staak en Wendy Zieverink konden briefjes worden aangereikt waarop de bezoekers namen van hun dierbare overledenen hadden geschreven. Josée en Wendy incorporeerden vervolgens deze namen in hun gevoelige zang, waarna de bezoekers de briefjes ritueel mochten verbranden in een vuurschaal. Dat leverde vaak ontroerende momenten op.

Bij de Islamitische afdeling op de begraafplaats gaven Ayse Boya en Mohammad Saad uitleg over rouwrituelen in de Islamitische gemeenschap. Aan bezoekers werden voedsel en drank aangeboden die bij deze rouwrituelen gebruikelijk zijn.

Op het open veld iets verder op verzorgden Lilian Willink en Josha Lopez met ondersteuning van Anouk van Tilburg en Marlot Miesen (twee studenten van de Dansacademie ArtEZ uit Arnhem) een inspirerend dansritueel met lichtbollen met 'verbondenheid' en 'het doorgeven van licht'.

Bij de Gingko-boom (een tempelboom van hoop) die in 2021 als een gedenkplaats voor alle getroffen van het coronavirus is geplant, konden dit jaar bolletjes worden geplant. Een verfroerstokje met bijvoorbeeld een naam van een overleden dierbare geschreven eraan. De bolletjes zullen in het voorjaar ongetwijfeld zorgen voor een mooi bloemenbed met prachtig kleuren.

Een bijzondere plek was dit keer ingeruimd voor de Oekraïense vluchtelingen. Zij hadden een eigen plek om hun overleden dierbaren en andere oorlogsslachtoffers te gedenken. Met steun van onze stichting en de gemeente Lochem hebben de ontheemden deze gedenkplek kunnen inrichten. Onder de bezoekers van de gedachtenisbijeenkomst bevonden zich dan ook tientallen Oekraïners.

In een rustiek laantje met verlichte paraplu's werden aangrijpende en ontroerende gedichten voorgelezen. Veelal leidde dat tevens tot intieme gesprekken en indringende ontmoetingen. Voorgelezen werd door: Maarten Delen, Jeroen van Huijstee, Daniëlle Arentsen, Reinout Tonneyck en Dick Beltman.

De volgende kunstvorm was afkomstig van kunstenaar Pieter van de Pol met als titel: Bericht van boven. De uitvoering vond plaats door Pieters zoon: Haye. Op een stoel die op drie meter hoogte in een boom was vastgemaakt, zat Haye briefjes met troostende woorden te typen die hij vervolgens naar beneden liet dwarrelen. Briefjes/boodschappen die óf door de bezoekers werden opgeraapt en meegenomen óf die op een later moment in de avond ritueel zouden worden verbrand.

Bij de acht oorlogsgraven werd ook dit jaar door scouts van de Graaf Ottogroep bij elk graf op indrukwekkende wijze de erewacht gehouden met muziek van Vera Lynn. Hier konden oorlogsslachtoffers via prachtig verlichte zwart-wit foto's, hangend aan een mobiel, op respectvolle wijze worden herdacht.

Bij de uitgang werd traditiegetrouw door Monuta Kamperman koffie, thee of warme chocolademelk geschonken aan de bezoekers voor wie dat wilde.

Na afloop van de bijeenkomst is door de aanwezige vrijwilligers zowel de Hemelpost uit de in 2021 op de begraafplaats geplaatste brievenbus als de deze avond door de bezoekers geschreven briefjes/notities van de kunstvormen Wens naar boven schrijven, Namen zingen en Bericht van boven ritueel aan het vuur toevertrouwd. Deze verbranding vond plaats in de vuurschaal bij het poortgebouw nadat een passend gedicht was voorgelezen. Het gevoel over deze avond kon daarmee op een mooie wijze met elkaar worden gedeeld.

In totaal hebben zo'n 500 bezoekers de gedachtenisbijeenkomst bijgewoond. De reacties van de bezoekers na afloop en de dagen daarna via e-mail en sociale media hebben laten zien dat het evenement van de gedachtenisbijeenkomst er echt toe doet.

De gedichtenwandeling

De reacties op de gedichtenwandelingen in 2020 en 2021, die een alternatief waren voor de wegens corona in die jaren uitgevallen gedachtenisbijeenkomsten, waren overweldigend. Daarom is besloten deze bewegwijzerde wandeling elk jaar te houden en wel in de maanden november en december.

In die periode hangen ook drie grote kaarsen bij de 'rotonde' op de begraafplaats die in de avonduren branden en zorgen voor feeërieke verlichting.

Ook dit jaar kon men bij de ingang van de begraafplaats een routebeschrijving meenemen die leidde langs de route met op mooie plaatsen dit jaar 19 troostvolle gedichten op groot formaat.

Eenieder kon in de genoemde maanden deze wandeling alleen maken of met iemand anders en op een zelfgekozen moment. De gedichten van dit jaar waren veelal nieuw en niet alleen van gerenommeerde schrijvers, ook lokale dichters kwamen aan bod. Eén ding hebben alle gedichten gemeen: ze zijn allemaal passend bij het gedenken van overleden dierbaren. Hieronder worden drie foto's getoond van deze gedichten en op de volgende bladzijde de titels van alle gedichten van dit jaar met daarachter de naam van de dichter.

1. "De dagen worden weer geteld"	<i>Karin</i>
2. "In mijn hart"	<i>Yvette Huitema</i>
3. "De zwartkop tuinfluiter"	<i>Hans Warren</i>
4. "Afscheid"	<i>Gerdine Smit</i>
5. "Vandaag mis ik je"	<i>Marian van Til</i>
6. "Jouw laatste wens"	<i>Marijke Serné</i>
7. "Als ik straks dood ben"	<i>Jan Rot</i>
8. "Handen"	<i>Marinus van den Berg</i>
9. "Op eigen kracht"	<i>Bette Westera</i>
10. "Als in de herfst"	- - - - -
11. "Oma's jas"	<i>Bette Westera</i>
12. "Altijd bij me"	<i>Ina Sipkes – de Smit</i>
13. "Adieu"	<i>Nel Benschop</i>
14. "Icoon Oekraïne"	- - - - -
15. "Moeder en zoon"	<i>Rutger Kopland</i>
16. "We laten je stevig los"	<i>Merel Morre</i>
17. "Jou hier achter laten"	<i>Claire van den Abbeele</i>
18. "Aan het thuisfront"	<i>Konstatin Simonov</i>
19. "Het pad langs de graven"	<i>Maarten Delen</i>

Er is veelvuldig gebruikgemaakt van de mogelijkheid om de route te lopen en de gedichten te lezen. Vanuit verschillende kanten kregen we veel reacties waaruit bleek dat mensen de gedichtenwandeling zeer hebben gewaardeerd. Opvallend was de waardering voor de vrijheid om te kunnen wandelen op je eigen tijd en in je eigen tempo. Aan de hand van de meegenomen routebeschrijvingen ramen we dat een kleine 500 bezoekers de wandeling hebben gelopen.

Dank

Veel dank zijn we natuurlijk verschuldigd aan de leden van de werkgroepen en andere vrijwilligers die zo actief zijn geweest voor de organisatie van alle hierboven genoemde activiteiten dit jaar.

Zonder hen waren de activiteiten 2023 ondenkbaar geweest!

Vanzelfsprekend bedanken we ook bijzonder hartelijk onze subsidiegevers en sponsors, onze donateurs en vrije giftgevers; zij juist hebben deze evenementen financieel mogelijk gemaakt.

Enkele van onze subsidiegevers en donateurs in 2023:

- Stichting Lochems Steunfonds;
- Stichting Fonds 1819;
- Gemeente Lochem en
- Rabobank Noord- en Oost Achterhoek met de actie "Rabo ClubSupport".

Het ANBI-jaarverslag over 2023 verschijnt binnenkort op onze website.

Medewerking van professionele kunstenaars en speciale ondersteuning in 2023

De volgende professionele kunstenaars en anderen ondersteuners hebben, soms tegen een kleine onkostenvergoeding, aan deze 11e editie van de gedachtenisbijeenkomst hun medewerking verleend:

- Akke Brouwer – voordracht verhalen afgewisseld met gitaarmuziek van Cedric Cornelissen
- R.K. Kerkkoor, Vocal Group Eigenwijs en Vocal Group Maat 5
- Pieter en Haye van de Pol – Bericht van boven
- Josée van der Staak en Wendy Zieverink – Namen zingen
- Scouts Graaf Ottogroep – Erewacht oorlogsgraven
- Joke Veldkamp – Poppenspeelster
- Yvette Huitema en Jeanette van der Meij – Kinderhofje
- Ayse Boya en Mohammad Saad – Rouwrituelen Islamitische gemeenschap
- Ontheemde Oekraïners – Gedenkplek oorlogsslachtoffers

- Lilian Willink en Josha Lopez – Dansritueel met lichtbollen
- Monuta Kamperman Lochem, voor schenken koffie/thee/chocolademelk bij de uitgang, in de route en aan de verkeersregelaars tijdens de gedachtenisbijeenkomst. De chocolademelk was gratis van Café-Zalencentrum Bousema en de speculaas van Bakkerij Dick ten Broeke
- ReubeZorg Lochem, voor beschikbaar stellen materialen
- Openluchttheater Lochem, voor diverse materialen lichtplan en bemensing
- Verkeersregelaars Barchem-Lochem, voor verkeersregeling tijdens gedachtenisbijeenkomst
- EHBO afd. Lochem, voor mogelijke hulpverlening tijdens gedachtenisbijeenkomst
- Landgoedhotel Woodbrooke Barchem, voor leveren hout voor vuurschalen, etc.
- Circulus, voor beschikbaar stellen materialen en ondersteuning in tijd en bemensing
- Stichting Amerpoort, Baarn, voor het lenen van grote kaarsen en vuurschalen.

Onze organisatie

Naast de vrijwilligers aan wie wij veel dank verschuldigd zijn, hebben vooral de navolgende vaste werkgroepleden de activiteiten van de Stichting Levende Namen in 2023 mogelijk gemaakt:

Gerthe Lamers, Ria Elstgeest, Hanneke Verhoog, Catry Rossel, Gerrit Rossel, Marianne Hinrichs, Albert Baarssen, Rob Adolfsen, Els Kroot en Johan Grijzen.

Comité van aanbeveling:

Corrie Haverkort	Filosoof en beeldend kunstenaar
Daan Siebelink	Notaris
Frans Spekrijse	Oud-burgemeester van Lochem en mediator
Hans van den Broek	Minister van Staat.

Bestuur:

Voorzitter:	Rob Adolfsen
Secretaris:	Els Kroot
Penningmeester:	Johan Grijzen

Contactgegevens:

Het secretariaat van Stichting Levende Namen:

Mevrouw Els Kroot

Dr. ten Bokkel Huininkweg 11

7241 HT LOCHEM

T 06 – 444 585 31

E-mailadres: info@levendenamen.nl

Naschrift: De in dit verslag opgenomen foto's zijn gemaakt door leden van de vaste vrijwilligersgroep

Algemene informatie

Algemeen

Stichting Levende Namen organiseerde in 2011 voor de eerste keer een Levende Namen bijeenkomst op de Nieuwe Begraafplaats in Lochem, met als doel een bijdrage te leveren aan ieders rouwproces. Jaarlijks vindt op de laatste zondag in oktober een gedachtenisbijeenkomst plaats tussen 17:00 en 20:00 uur. Dit is een sfeervolle wandeling langs een route van circa 1000 meter om overledenen ingetogen te gedenken met ondersteuning van rituelen, kunst, muziek, vuur, licht en warmte. Er is ruimte voor ontmoeting en gedenken in stilte. Een jaarlijks terugkerend moment om herinneringen te delen en/of op eigen wijze opnieuw vorm te geven om zo de naam van een dierbare levend te houden. De bijeenkomst is (gratis) toegankelijk voor iedereen, met respect voor ieders achtergrond en overtuiging. U kunt de route alleen lopen of met uw eigen familie of vrienden, in uw eigen tempo en op het tijdstip dat u uitkomt. Na de wandeling is er koffie, thee of warme chocolademelk. Ook is nazorg aanwezig van professionele uitvaartverzorgers en rouw- en verliesbegeleiding. Sinds 2020 organiseren wij ook jaarlijks een gedichtenwandeling die langs een mooie bewegwijzerde route over de begraafplaats loopt. De gedichten, op groot formaat, zijn van gerenommeerde en van lokale dichters en te lezen in de maanden november en december.

Informatie en contact

Meer informatie over de Stichting Levende Namen, de gedachtenisbijeenkomst en de gedichtenwandeling is te vinden op onze website: www.levendenames.nl.

Wilt u contact met ons opnemen, stuurt u dan een bericht naar: info@levendenamen.nl.

Steun ons: word vriend/donateur!

Stichting Levende Namen is financieel volledig afhankelijk van donaties en giften. Uw financiële steun zorgt ervoor dat wij ons dankbare werk kunnen voortzetten. Uw gift/donatie kunt u overmaken op ons bankrekeningnummer: **NL09 RABO 0160 8845 78** t.n.v. Stichting Levende Namen. Wanneer u dat gemakkelijker vindt, kunt u ook nevenstaande QR-code scannen. Met alle inkomsten, hoe dan ook verkregen, zijn we heel erg blij!

Help ons: word vrijwilliger!

Er moet veel werk verzet worden voordat de route van de gedachtenisbijeenkomst en de gedichtenwandeling klaar is en gelopen kan worden. Ook tijdens de gedachtenisbijeenkomst zelf hebben wij hulp nodig. Tientallen vrijwilligers zetten zich voor ons in. Het gaat vaak maar om een paar uur in de laatste week van oktober. Lijkt het u leuk om mee te helpen? Laat ons dat s.v.p. weten, bijvoorbeeld via: vrijwilligers@levendenamen.nl.